

вітчизняних науковців тим, що багатогранні проблеми розвитку біоекономіки розглянуті у широкому контексті нагальних макроекономічних проблем та їх впливу на перебіг і керуваність цих процесів в Україні.

Позитивно оцінюючи монографію, що рецензується, необхідно відзначити окремі недоліки. Передусім це стосується аналізу факторів, які найбільшим чином пов'язані з показниками сільськогосподарського сектору. Адже до секторів біоекономіки також належать фармацевтика, хімічна промисловість, енергетичний сектор, що також мають значний розвиток в Україні.

У цілому монографія В.В. Байдали справляє враження своєчасної та глибокої наукової праці, котра спирається на суттєві теоретичні

розробки, вітчизняну законодавчу й нормативну базу з питань інвестиційної діяльності, розвитку біоекономіки, статистичні матеріали Державної служби статистики України, узагальнення зарубіжного та вітчизняного досвіду аналізу макроекономічних факторів на розвиток біоекономіки. Висновки і пропозиції за результатами проведеного дослідження не лише мають наукову цінність та збагачують теоретичні надбання, а й доведені до рівня практичного запровадження. Книга може бути рекомендована широкому колу читачів і дослідників, зокрема науковцям, докторантам та аспірантам, студентам економічних спеціальностей вищих освітніх закладів, бізнесменам, практичним працівникам різних секторів біоекономіки.

*В.К. ЗБАРСЬКИЙ, доктор економічних наук,
професор кафедри економіки підприємства
ім. проф. І.Н. Романенка
Національного університету біоресурсів і природокористування України*

*

Фундаментальний внесок у теорію і практику формування соціального капіталу

У вітчизняному академічному середовищі ведеться недостатньо дискусій щодо стану й розвитку соціального капіталу як складової аграрного ринку, що є актуальним в умовах глобалізації економічного розвитку, які характеризуються динамікою інноваційних процесів. У сучасній Україні економічна теорія має дефіцит фундаментальних напрацювань щодо даного питання. Тим більше приємно, що саме в системі академічної науки у 2017 році з'явилася наукова праця «Формування соціального капіталу в інституційному механізмі аграрного ринку»¹, присвячена розгляду вищезазначених питань. Це помітний науковий доробок-революція, що відкриває подальші орієнтири розвитку у сфері розуміння соціального капіталу. Дане дослідження збагатило економічну теорію, зокрема її інституціональну наукову школу, та

відкрило новий етап у теорії формування соціального капіталу.

Наукова праця добре структурована, викладена на високому науковому рівні з коректним використанням сучасної термінології й складається з передмови, семи розділів, висновків і бібліографічного списку використаних джерел, які різняться високим рівнем інформативності й візуалізації, що дало змогу максимально розкрити мету дослідження. В семи розділах, побудованих за принципом диференційованого підходу до висвітлення теми як єдиного взаємозв'язаного цілого, автори із застосуванням філософського та аналітичного підходу висвітлили багатогранно і комплексно всі компоненти, за допомогою яких можна чітко уявити роль соціального капіталу у стимулюванні агро економічних відносин, формуванні підприємницької мережі аграрної сфери з висвітленням сутності й функціональних ознак ринкових інститутів в економіці; теоретико-методологічних аспектів формування та функціонування соціального капіта-

¹ Формування соціального капіталу в інституційному механізмі аграрного ринку / [М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк, В.П. Рябоконт та ін.]. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2017. – 86 с.

лу в агросфері як комунікативного ядра; рольових характеристик інституту підприємницької діяльності; концептуальних положень удосконалення інституційного механізму становлення соціального капіталу на селі тощо.

У пропонованому виданні розглядаються фундаментальні економіко-наукові проблеми, зокрема формування соціального капіталу під впливом соціальних і економічних процесів як інституту сільського розвитку. Авторами запропоновано міждисциплінарний підхід до вивчення засад функціонування ринкового механізму, тобто об'єднаний конструкт пізнання аграрного ринку як економіко-соціальної системи з особливим соціальним капіталом. На багатьох прикладах автори переконують у важливості значення соціального капіталу як складової аграрного ринку.

Проблема формування соціального капіталу в інституційному механізмі аграрного ринку є актуальною й ще не до кінця розв'язаною. Дослідники вважають, що актуальність пов'язана з тим, що в даний період розвитку сільського сектору економіки відбуваються трансформаційні зміни, які торкаються усіх складових розвитку, особливо особистості та її поведінки, що пояснюється тим, що «селяни не бажають продуктивно реалізовувати трудовий потенціал, інтегруючи його в колективну працю за відсутності можливості одержувати достойний дохід від зайнятості у сільському господарстві». Трансформація соціального капіталу з колективного використання до суто індивідуального розглядається в контексті трансформацій в аграрному секторі, зокрема переходу із державно-колективної у приватну власність землі й майна сільсько-господарських підприємств. Ринок авторами розглядається як утворення, в якому пануючими є товарно-грошові відносини, а рушійною силою – економічний інтерес індивіда.

Проблема розробки теоретико-методологічних основ формування соціального капіталу в інституційному механізмі аграрного ринку розглядається в таких

напрямах, як система факторів стабілізації, консолідації трудового, виробничо-господарського і соціально-економічного потенціалу стейкхолдерів.

Базисом, консолідуючим стимулом формування соціального капіталу в інституційному механізмі аграрного ринку автори вважають кооперацію.

Рецензована наукова праця є надзвичайно актуальною на тлі сучасних змін у суспільно-політичному житті країни. Загалом робота ґрунтується на широкій методологічній, науковій базі, підготовлена на високому науково-дослідному рівні з використанням сучасної методології розгляду та на основі новітніх методів дослідження з наведенням численних прикладів для підтвердження теоретичних положень, вивченням економічних аспектів даної проблематики в історичній ретроспективі, узагальненням наукових думок із досліджуваних питань і є вагомим внеском в інституціональну теорію й практику соціального капіталу. Видання містить наукову новизну та має практичну цінність для АПК в цілому.

Представлене наукове видання відзначається фундаментальністю, враховуючи своєчасність, актуальність, змістовність, наукову новизну й практичне значення розглянутих питань. Наробки авторів у подальшому можуть стати в нагоді для пізнання і дослідження проблем розвитку інститутів ринків та формування соціального капіталу в інституційному механізмі аграрного ринку й ін. Вважаємо, що дане наукове видання може бути корисним широкому колу читачів, науковим працівникам та ученим, економістам, керівникам виробничих структур АПК, експертам аграрних ринків, представникам державних і регіональних органів управління, молодим науковцям та аспірантам економічних факультетів, науково-педагогічним працівникам, викладачам і студентам вищих навчальних закладів та всім, хто цікавиться цією проблематикою й новітнім рухом економічної думки.

***І.М. БЕЖЕНАР, кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник***

Національний науковий центр «Інституту аграрної економіки»

* * *